

ADLİ BİLİMLER YÖNÜ İLE KARGO: “ADLİ KARGO”

“Aksi ispat edilinceye kadar her kargo yasalır.”

Ankara, 1 Ağustos 2017

Av. Alp ASLAN. Adli Bilimciler Derneği (ADBİD) Yöneylem Araştırması Komisyonu Başkanı

Prof.Dr.İ.Hamit Hancı. Adli Bilimciler Derneği (ADBİD) Başkanı

Ülkemizde son derece dağınık bir yapı gösteren Taşıma Hukuku'nun düzenlemeye çalıştığı “taşıma” fiilinin ana konusunu “kargo” oluşturmaktadır. “Kargo” kelimesinin kökeni, latince’de iki tekerlekli ağır yük arabası anlamına gelen “carrus” kelimesine dayanır. Günümüz dillerinde ise kargo, “uçak, gemi gibi bir taşıtla taşınan ya da böyle bir taşıta verilen yük, eşya” anlamına gelmektedir.

Dünya “kargo” ticaretinin büyümesi ve çeşitlenmesi neticesinde, kargo kavramının merkezinde olduğu “lojistik” kavramı ortaya çıkmıştır.

Adli Bilimler açısından ele alındığında “kargo”, “yasal” ya da “yasa dışı” olarak sınıflanabilir.

Yasalarımızda hukuka uygun durumda olan kargo “yasal”dır. Gönderilmesi, taşınması ve teslim alınması yönünden bir sorun yoktur.

Kargo ve Kargo ile ilgili lojistik faaliyetlere ilişkin olarak, hukuki ,cezai veya idari uyuşmazlığın doğduğu anda “Adli Kargo” durumundan bahsedilebilir.

Yasa dışı kargo konusunda en belirgin örnekler olarak, geçmiş dönemde ülkemizde yaşanmış olan “hayali ihracat” olayları gösterilebilir. İhracatı teşvik tedbirlerinden yasa dışı olarak yararlanmak amacıyla gümrük muayeneleri ve gözetim faaliyetlerinde gerçek dışı beyanlar ile gemi dolusu “hurda”nın “sanayi ürünü” olarak gösterilerek büyük miktarlarda teşvikli ihracat kredileri kullanıldığı ve vergi iadeleri yaşanmış bir gerçektir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nda sayılan yasa dışı yükler yönünden de gerekli arama, inceleme ve tespitlerin adli bilim yöntemleri ile yapılması gerekmektedir.

Yasal takibata uğrayacak yasa dışı “kargo” Türk Ceza Kanunu anlamında başlı başına bir suç delilidir.

Son zamanlarda haberlere sıkça konu olduğu üzere yurtiçi ve yurtdışından paket kargo taşımacılığı yolu ile çok çeşitli uyuşturucu ve yasa dışı madde teslimatı yapıldığı gözlenmektedir.

Hava taşımacılığı ve konteyner taşımacılığında alınan gelişmiş teknolojik önlemler, uyuşturucu , patlayıcı, kaçak çay, kaçak akaryakıt, sahte para gibi çeşidi on ikiye varan farklı alanda eğitilmiş görev

köpekleri sayesinde zorlaşan yasa dışı kargo ticaretinin, güvenlik önlemlerinin daha zayıf ve kimlik takibinin daha zor olduğu yol ve yöntemlere yöneldiği görülmektedir.

Yasal kargo'nun taşınması ile ilgili olarak düzenlenen bir sigorta poliçesinin, Sigorta Hukuku'nun gereği olarak azami doğruluk ve iyiniyet kurallarına göre doldurulması beklenirken, herhangi bir sebeple, yüke, yükün değerine, taşıma şartlarına vb. koşullara ilişkin vasıf ve beyanların bilinçli olarak hatalı gösterilmesi ve hatta bu koşulda riskin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkabilecek hukuki ve cezai uyuşmazlığın çözümü, sorumluluğun tespiti yine Adli Bilim incelemeleri ışığında olabilecektir.

Kargo taşımacılığının doğasında bulunan "yığınlık" ve "uzak mesafe" etkisi özellikle, Fikri ve Sınai Mülkiyet haklarının suistimaline yol açabilmektedir. Özellikle bayramlar ve yılbaşı gibi özel günlerde yoğunlaşan kargo taşımacılığı, yurtiçi ve yurt dışı kaynaklı taklit ürünlerin piyasaya sürülmesini kolaylaştırmaktadır. Yine aynı şekilde bu dönemde kültür ve tabiat varlıklarının yasa dışı sevkiyatı hususunda da teşebbüsler ortaya çıkabilmektedir.

Paket kargo taşımacılığında ülkemizde sıklıkla rastlanan diğer bir adli durum olarak, özellikle mesafe satışlarında yaşanan Tüketici Hukuku uyuşmazlıkları örnek verilebilir. Çoğunlukla yanıltıcı reklamlar vasıtasıyla iradeleri sakatlanan tüketicilerin adreslerine gönderilen kargo paketlerinden "akıllı telefon" yerine "salatalık" çıktığı yaşanmış bir olay olarak ortaya çıkmaktadır.

Son zamanlarda özellikle ülkemizin gıda ürünü ihracatında yaşanan tarife dışı engellerde ön plana çıkan "meyve sineği" ve "aflotoksin" gibi bahanelerin, üreticiden tüketiciye kadar olan zincirde incelenmesi, istenmeyen durumların kasten veya ihmalen ortaya çıkıp çıkmadığının tespiti de yine Adli Bilimlerin ilgi alanına girmektedir. Ülkemizin bir gıda ithalatçısı da olması sebebiyle, halk sağlığının korunması, "gıda güvenliği", "GDO"lu ürün" ve "yabancı haşere ve zararlı"lardan korunma konuları da "Adli Kargo" bağlamında incelenebilecektir.

Kargo, terör finansmanında ve terör faaliyetlerinde de bir aktör olarak da ortaya çıkmaktadır. Ödemeli kargo ve internet satışları yolu ile kara para aklanması bunlara en güzel örnek teşkil etmektedir. İnternet satışı görünümlü kredi kartına taksitli veya ödemeli kargo ile "taş" yollandığı dahi gözlenmiş bir vakiadır. Yine aynı şekilde terör örgütleri "sanal hafızaları" paket kargo ile yollamayı da tercih edebilmektedirler. Kargo taşımacılığı yolu ile "bombalı paket" ya da "şarbon" içerebilecek şekilde suikast teşebbüslerinde bulunulabilmektedir.

İnsan doğasının ve ekonomik yaşamın gereği olarak kargo taşımacılığı olmadan yaşanamayacağı aşikardır. Adli Bilimler açısından tabloda verdiğimiz mantıksal çerçevede yaşam bulan "adli kargo"

kavramının, yukarıda verilen örneklerle sınırlı olmayan ve olmayacak çeşitlilikte adli bilim konusu olmaya devam edeceği gerçeği karşısında bilim insanlarına düşen en önemli görev, aklın ve bilimin ışığında lojistik faaliyetlerin yasal yollarla insan refahı ve mutluluğuna kesintisiz devam etmesinin yol ve yöntemlerinin ortaya koyulmasının sağlanmasıdır.

Yararlanılan kaynaklar

<https://cmkmudafi.files.wordpress.com/2012/07/tac59fc4b1ma-hukuku-vural-seven.pdf> (Erişim T.: 30.7.2017)

<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/kargo> (Erişim T.: 30.7.2017)

Google arama: "kargo ne demek" (Erişim T.:30.7.2017)

<http://www.ekodialog.com/Makaleler/Turkiyede-hayali-ihracat.html> (Erişim: 30.7.2017)

<http://www.bsha.com.tr/Haber/kacak-sigara-avcisi-kopekler-geliyor/378> (Erişim T.: 30.7.2017)

<http://www.hurriyet.com.tr/istanbulda-evcil-hayvan-operasyonu-28804184> (Erişim T.: 30.7.2017)

<http://www.webtekno.com/zimbirtilar/kutudan-baska-seylerin-ciktigi-en-ilginc-10-siparis-h6096.html> (Erişim T.: 30.7.2017)

<https://www.f5haber.com/haber3/81-il-icin-teror-kargosu-alarmi-haberi-6120689/> (Erişim T.: 30.7.2017)